

Nr 188.

Av herr Nerman, om anslag till bearbetande av material till en
Det svenska arbetets historia.

Vår tid ägnar ett allt starkare intresse åt historievetenskapen och har tack vare bättre kritiska och tekniska möjligheter kunnat på ett helt annat sätt än för få fram det reella sammanhanget ur kulturföremål och gamla dokument. Samtidigt med att man allt bestämdare övergivit ovetenskapliga historieteorier om gudars och »stora mäns» grundläggande inflytande på den historiska utvecklingen och så gott som överallt antagit den materialistiska historieteorien om hushållningen som den grundläggande faktorn i den historiska processen samt därmed *den ekonomiska historien* ägnats större intresse vid sidan av den politiska, som förut varit alltför dominerande — samtidigt med detta har helt naturligt *arbetets och de arbetande massornas historia* kommit mer i förgrunden. Detta också så mycket mer som dessa massor själva ryckt fram i förgrunden i nuets historia.

Arbetets och produktionens historia ligger emellertid ännu i hög grad outforskad i landets olika arkiv och museer samt på andra håll. De av olika företag privat utgivna historikerna — av vilka det redan finns flera betydelsefulla: om Stora Kopparberg och andra industriella företag, fackliga organisationer, monografier om svenska städer etc. — utgör en början till en bearbetning av det väldiga materialet. Men det är endast en ringa början till vad man kan kalla *Det svenska arbetets historia*, svenska historien icke endast om de få stora men om de många små, som i årtusendens namnlösa arbetsbragd byggt upp vad nu är. Det synes därför inte obilligt att tänka sig, att genom svenska riksdagen skulle kunna ges grundvalen för ett stort lagt sådant arbete genom att under exempelvis en femårsperiod anslå en summa av förslagsvis 1 million kronor pr år för en systematisk inventering och bearbetning av landets på olika håll förefintliga material. Därvid skulle tillvaratagas allt som kan ha intresse för den svenska folkhushållningens utveckling, och materialundersökningen skulle omfatta såväl olika produktiva företag (hantverk, industrier, jordbruk, järnvägarna etc.) som ock folkliv och folkseder i samband med arbetet, arbetarnas organisatoriska arbete o. s. v. Det är ett allbekant faktum, att överallt på museer och arkiv ligger mängder av material obearbetat i brist på medel. Vartill kommer, att arkivalierna äro beklagligt splittrade landet runt.

Planläggningen av arbetet skulle lämnas till en särskild mindre nämnd, arbetande i intimt samförstånd med de vetenskapliga institutionerna, en

nämnd som skulle arbeta ett visst antal år, förslagsvis fem, och alltså icke bli något nytt ämbetsverk. I detaljarbetet kunde avsevärda mängder av arbetslösa intellektuella och halvintellektuella krafter komma till användning, alltifrån vetenskapligt och publicistiskt utbildade personer med förmåga att självständigt bearbeta vissa delar av materialet och till kontorspersonal lämpad att utföra avskrifter o. d. På så vis kunde det här föreslagna arbetet under ett antal år framåt, samtidigt det lade grunden till ett bestående historiskt monument över svenska folkets arbetsbragd, medverka till att ge en icke obetydlig del oförskyllt arbetslösa bland de intellektuella och halvintellektuella sysselsättning.

Under åberopande av vad här sagts får jag hemställa, att riksdagen måtte

1. besluta att för en period av fem år framåt, räknat fr.o.m. år 1931, anslå en summa av 1 million kronor pr år för bearbetandet av materialet till en *Det svenska arbetets historia*,
2. anmoda regeringen att utse en nämnd på tre personer att i detalj planlägga arbetet.

Stockholm den 22 januari 1931.

Ture Nerman.
